

Overnattings-tjenesten Airbnb er blant aktørene i «plattformøkonomien» som virkelig har fått fotfeste i det norske markedet. I desember rapporterte de en årsvekst på 60 prosent i Norge, med en omsetning på over en halv milliard kroner. FOTO: TEEMU PAANANEN

Ansvarsløse plattformer

Når etablerte virksomheter for alvor trer inn i Uber- og Airbnb-verdenen, står de tradisjonelle tilknytningsformene i arbeidslivet for fall, ifølge ny norsk forskning.

Av Magnus Peter Harnes
mph@dagensperspektiv.no

Jakten på gode måter å regulere de mange nyvinningene som populært omfattes av delingsøkonomi-paraplyen, finansierer arbeids- og sosialdepartementet et Fafo-prosjekt som tar for seg plattformbaserte tjenester – fra et arbeidsperspektiv. Airbnb, Uber og Finn småjobber er blant tjenestene som evalueres. Torsdag kom den andre delrapporten i prosjektet; «Når sjefen er en app».

– Ny teknologi og nye, kundevennlige løsninger skaper begeistring. Samtidig er det lett å avfeie kritiske røster som å være bakstreverske og teknologifiendtlige, skriver Fafo-forskerne Kristin Alsos, Kristin Jesnes og Beate Sletvold Øistad, samt seniorforsker Torstein Nesheim ved Samfunns- og næringslivsforskning (SNF).

Marginal, men økende

Ifølge deres anslag har opptil 30.000 personer tatt arbeidsoppdrag gjennom slike plattformer i Norge det seneste året. Det vil si at denne typen arbeid fortsatt er marginal i det norske markedet. Det bemerkes imidlertid i rapporten at mange forskningsartikler spår eksplosiv vekst i årene fremover.

«Selv om plattformøkonomien er marginal i norsk arbeidsliv, kan den knyttes til bredere trender i arbeidslivet, som digitalisering, outsourcing og en framvekst av atypiske tilknytningsformer,» heter det i Fafo-rapporten.

De norske forskerne mener det blir stadig vanskeligere å skille mellom det som populært ses på som aktører i delings- eller plattformøkonomien, fra selskaper som har eksistert gjennom lang tid. At stadig flere store og etablerte aktører tar over-

gangen til mer brukervennlige plattformer kan på sikt utfordre arbeidsformene man er vant til i Norge, tror de.

– Det er nærliggende å tro at tradisjonelle virksomheter vil overta løsninger som skapes av plattformene, og at dette ikke bare vil kunne gjelde teknologi, men også tilknytningsformer, skrives det i rapporten.

Arbeidsmiljø nedprioriteres

Det pekes for eksempel på at svært få av de 65 plattformene som i dag opererer i Norge arbeider systematisk med å sikre tilbyderens arbeidsmiljø. Også blant de som ansetter tilbyderne, synes oppmerksomheten rundt disse forholdene å være liten, skriver forskerne.

De trekker frem uklare ansvarsforhold, alenearbeid og hvordan bruk av individdata som grunnlag for tildeling av nye oppdrag kan føre til stress for tilbyderne som risikofaktorer ved økt bruk av plattformer.

Forskerne mener også at diskusjonene rundt hvorvidt relasjonene mellom tilbyderne og plattformene er å anse som arbeidstakerforhold i henhold til arbeidsmiljøloven, på langt nær er over.

– En slik vurdering er konkret og må gjøres i tilknytning til de enkelte relasjonene, heter det i rapporten.

Selv om plattformene ikke nødvendigvis utøver en tradisjonell form for ledelse og styring av tilbyderne, ligger dette ifølge forskerne til en viss grad innbakt i de tekniske løsningene som plattformene benytter seg av.

– Plattformene setter rammer for interaksjonen gjennom betalings- og vurderingssystemer og gjennom bruk av data og algoritmer til å koble tilbydere med kunder, skriver forskerne. ●

«Ny teknologi og nye, kundevennlige løsninger skaper begeistring»

Aktører i den norske plattformøkonomien

Biaton
Byline me
ContentHouse
Din vaskehjelp
Doogy
Engineer.it
Eat in common
eWork
Ebby
Fiverr
FINN småjobber
Freelancer
Food.farm
Graphiq
Foodora
Guru
Freska
Konsus
Grabster
MB Flex
Haxi
Mturk
LearnLink
People per hour
Luado
Pressworks
Nimber
TimeToRiot
PTX
UpWork
Roomservice.no
StyleAdvice
Talerlisten
Uber
uWork
Vaskehjelp
weClean
Yobi
Evner.no
Ride.am
Bildeleringen
Annehveruke
Bilkollektivet
Airbnb
BoatFlex
Trondheim bilkollektiv
Eventum
Finn.no Båt
Couchsurfing
Fjong
Samme vei
Gomore
Gelato
Hengerdeling.no
Hertz bilpool
Leieting.no
Maritim utleie
Moveabout.no
Nabobil.no
Nabobåt
Oslo bysykkel (Urban Infrastructure AS)
Peerby
Returbil.no
SoBo